

**När har vi råd
att skaffa barn?**

I serien RFV ANALYSERAR publicerar Riksförsäkringsverket sammanställningar av resultat av

- utrednings- och forskningsarbete
- uppföljnings- och konferensverksamhet

I huvudsak är det frågan om olika slag av rapporter och om minnesanteckningar från konferenser, som hållits av verket.

Publikationerna i denna serie utarbetas av olika enheter inom Riksförsäkringsverket.

I vissa slag av rapporter i denna serie kan det förekomma uttalanden som pekar på behovet av nya eller ändrade författningsbestämmelser eller rekommendationer på något område. Med anledning av sådana uttalanden tar Riksförsäkringsverket sedan i särskild ordning upp frågan om att ge ut nya eller ändrade författningar och allmänna råd på området. Uttalanden i rapporterna har således ingen självständig ställning som går utöver innehållet i gällande författningar och allmänna råd.

Utgivare: Utredningsenheten

Upplysningar: Sten Olsson
tel 08-786 92 41
Ann-Zofie Duvander
tel 08-786 93 99

Omslag: Foto: Björn Malmberg, megapix.

Skriftserier som ges ut av Riksförsäkringsverket:

RFV Föreskriver (RFFS)	Författningar med bindande föreskrifter
RFV Rekommenderar (RAR)	Allmänna råd om tillämpningen av författningar
RFV Vägledning	Beskrivning av författningsbestämmelser, allmänna råd, förarbeten, rättspraxis, exempel och kommentarer
RFV Analyserar	Resultat av utrednings- och utvärderingsarbete samt av uppföljnings- och konferensverksamhet.
RFV Anser	Tolkningar av rättsläget och uttalande om verkets åsikt i olika frågor
RFV Informerar	Redovisning av statistik, upplysningar om regler, rutiner och praxis.
RFV Redovisar	Försäkringsanalyser och rapporter med mer begränsade frågeställningar.

Beställ hos: Riksförsäkringsverkets Kundtjänst Tfn 08-795 23 55

Fax 08-760 58 95 E-post: order@special.lagerhus.se eller på

Internet www.rfv.se

Tryck: Elanders Novum Grafiska 2001

Förord

Den föreliggande studien är en undersökning av mäns och kvinnors benägenhet att skaffa ett första barn under perioden 1983–1998. Huvudsyftet var att undersöka i vilken utsträckning denna benägenhet påverkats av individuella skillnader i inkomstnivåer (både förvärvs- och disponibel inkomst). I den här rapporten visas dels det sammantagna utfallet sett över hela perioden 1983–1998 och dels förändringarna över tid. Dessutom besvarar den här rapporten en del andra frågor, nära relaterade till inkomstens storlek. Dessa är i vilken utsträckning benägenheten att skaffa ett första barn påverkats om man fått socialbidrag, studiemedel, A-kassa, KAS eller varit egen företagare.

Rapporten har skrivits av Ann-Zofie Duvander och Sten Olsson.

Edward Palmer
Chef för utredningsenheten

Innehållsförteckning

Sammanfattning	7
Inledning.....	9
Utvecklingen av barnafödandet i Sverige – en kort bakgrund.....	10
Datamaterial och metod.....	13
Hur påverkar inkomsten benägenheten att skaffa ett första barn?	14
<i>Ålder och inkomst</i>	<i>16</i>
<i>Period och inkomst</i>	<i>19</i>
Arbetsmarknadsanknytning och olika transfereringar	22
<i>Studier.....</i>	<i>23</i>
<i>Arbetslöshet</i>	<i>23</i>
<i>Socialbidrag.....</i>	<i>25</i>
<i>Egna företagare.....</i>	<i>28</i>
Inkomstens betydelse för män och kvinnor – diskussion	29
Referenser	32
Appendix A.....	33

Sammanfattning

I denna rapport presenteras en studie av i vilken utsträckning inkomster påverkar benägenheten att skaffa ett första barn. Föremålet för denna studiers analyser var kvinnors och mäns inkomster under perioden 1983 till 1998, standardiserat för ålder och kalenderår. Även andra faktorer som till exempel utbildning och sociala omständigheter kan dock spela roll och bör finnas med som möjliga tolkningar av resultaten.

Huvudresultatet är att *ju högre inkomst en person har, desto större benägenhet att skaffa ett första barn*. Detta gäller både förvärvsinkomst och disponibel inkomst, och både kvinnor och män. Att mönstret är likartat för kvinnor och män kan tolkas som att det ekonomiska ansvaret för ett barn påverkar kvinnors och mäns val att skaffa barn på ett likartat sätt. Inkomst speglar i första hand försörjningsförmåga. Det finns dock andra faktorer som samvarierar med inkomst och som kan vara av betydelse för benägenheten att skaffa barn.

Även om både män och kvinnor uppvisar samma huvudresultat finns vissa köns- och åldersskillnader. Det visar sig att kvinnor under 30 med låga inkomster har särskilt liten benägenhet att skaffa ett första barn. Däremot är kvinnor i åldern 31 till 45 år mindre påverkade av låga inkomster. Detta kan ha att göra med att de äldre kvinnorna inte upplever att de kan vänta längre med barn.

För män är påverkan av inkomst större bland de äldre männen än bland de yngre. Män över 30 med låg inkomst har särskilt liten benägenhet att skaffa ett första barn, medan de med hög inkomst har särskilt stor benägenhet. Vidare har männens benägenhet påverkats mer av inkomster under 1990-talet jämfört med 1980-talet. Skillnader mellan låg- och höginkomsttagares benägenhet att skaffa barn är därför större på 1990-talet än på 1980-talet. En tolkning är att män med höga inkomster slapp oro sig för 1990-talets ekonomiska kris och därför påverkades heller inte deras benägenhet att skaffa barn. För kvinnor är inte mönstret lika tydligt. En tendens är dock att kvinnliga hög- och låginkomsttagares benägenhet att skaffa ett första barn skiljer sig mer under andra hälften av 1990-talet än tidigare.

I studien har vi även undersökt vikten av olika inkomstkomponenter då arbetsinkomst och olika transfereringar kan påverka benägenheten att skaffa barn på olika sätt. Det tydligaste resultatet är att både kvinnor och män med studiemedel har mindre benägenhet att skaffa ett första barn. Detta är ett

väntat resultat då studenter sällan hunnit skaffa sig en ekonomisk stabil situation. Därför skulle många få en ersättning på en mycket låg nivå under föräldraledigheten om de skaffade barn.

Individer som har varit arbetslösa har delats upp i de som fått ersättning med A-kassa och de som fått KAS. Kvinnor med A-kasseersättning har större benägenhet att skaffa ett första barn än de som ej haft A-kasseersättning, och benägenheten ökar ju längre tid man varit arbetslös under året innan barnet föds. Kvinnor med KAS skiljer sig dock inte från övriga kvinnor vad gäller benägenheten att skaffa ett första barn.

Män med A-kasseersättning har också något större benägenhet att skaffa ett första barn än andra män, men benägenheten ökar inte med tid i arbetslöshet. Män med KAS har till skillnad från kvinnor med samma ersättning en mindre benägenhet att skaffa ett första barn jämfört med andra män.

Vad gäller dem som fått socialbidrag finns skillnader mellan olika åldrar vad beträffar benägenheten att skaffa ett första barn. Både unga kvinnor och män (under 23 år) som fått socialbidrag har större benägenhet att skaffa ett första barn jämfört med unga kvinnor och män utan socialbidrag. Det bör påpekas att det är en liten grupp som får barn innan de är 23 år och en ännu mindre grupp som får socialbidrag i så unga år. För äldre kvinnor och män är sambandet det motsatta. Kvinnor och män med socialbidrag har således mindre benägenhet att skaffa ett första barn jämfört med dem som inte fått socialbidrag.

Inledning

I denna rapport presenteras en studie av i vilken utsträckning inkomster påverkar benägenheten att skaffa ett första barn. Analyserna omfattar både kvinnor och män under perioden 1983 till 1998. Att även män inkluderas i denna studie är särskilt betydelsefullt eftersom barnfrågor ofta är mer förknippade med kvinnor än män.

Barnafödande ses ofta som en kvinnofråga och de flesta analyser om vad som påverkar valet av att skaffa barn rör endast kvinnans situation. Det är vanligt att beskrivningar om utvecklingen av barnafödande rör kvinnans ålder, utbildning och inkomst men helt utelämnar mannens karakteristika. Man skulle kunna säga att halva förklaringen till vad som påverkar benägenheten att skaffa barn därmed utelämnas. Att skaffa barn kräver två parter och i de allra flesta fall ett gemensamt beslut. Väljer kvinnor och män att skaffa barn under likartade inkomstförhållanden eller påverkar mäns och kvinnors inkomst benägenheten att skaffa barn på olika sätt?

Det är viktigt att undersöka hur både mannens och kvinnans situation ser ut innan de får barn för att förstå om det ekonomiska ansvaret för barn och familj är delat, eller om det faller mest på den ena parten. Det är även viktigt för att förstå skillnader mellan män och kvinnor på arbetsmarknaden. Att få barn betyder ofta ett avbrott i kvinnans arbetsliv, men inte i mannens, och det kan vara betydelsefullt när detta avbrott sker.

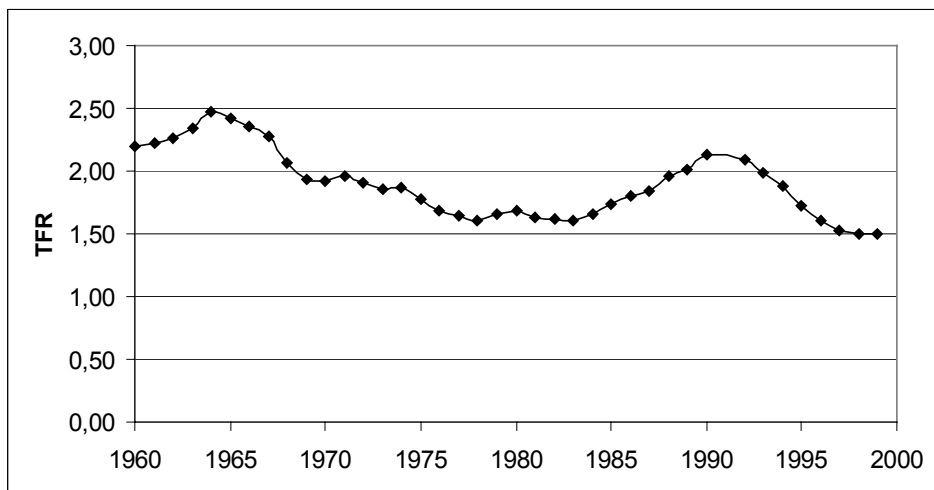
Studier av hur mannens och kvinnans inkomst påverkar benägenheten att skaffa barn kan också öka förståelsen för hur familjepolitiken påverkar barnfamiljers situation. Idag tar mammor ut största delen av föräldraledigheten vilket gör att pappors ekonomiska situation endast påverkas indirekt genom kvinnans del av familjeekonomin. Familjepolitiken påverkar främst kvinnans situation och det är av intresse att analysera vad detta betyder för både män och kvinnor som står inför valet att skaffa barn.

För att förstå hur olika faktorer på arbetsmarknaden påverkar barnafödandets utveckling i Sverige måste således påverkan av både mäns och kvinnors inkomster på benägenheten att skaffa barn undersökas. Det är även viktigt att undersöka hur olika inkomstkomponenter såsom förvärvsarbete, arbetslöshetsersättning, socialbidrag och studiemedel påverkar kvinnors och mäns benägenhet att skaffa ett första barn. Än så länge vet vi mer om hur kvinnors arbetsmarknadsanknytning påverkar barnafödandets utveckling än vi vet om hur mäns arbetsmarknadsanknytning påverkar densamma.

Utvecklingen av barnafödandet i Sverige – en kort bakgrund

I början av 1980-talet var svenskt barnafödande relativt lågt för att i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet öka dramatiskt. I början av 1990-talet var svenska kvinnor bland dem som födde flest barn i Europa, och det hävdades ofta att detta hade att göra med den generösa svenska familjepolitiken. Uppgången visade sig dock vara tillfällig och under 1990-talet har barnafödandet sjunkit markant. Under 1990-talet gjordes även vissa inskränkningar i familjepolitiken. Under år 2000 verkar trenden vända igen och barnafödandet har ökat något (för en mer detaljerad redovisning av trender i barnafödande, se till exempel Hoem, 1998 samt Hoem & Hoem, 1999). Barnafödande brukar mätas i summerad fruktsamhet (Total Fertility Rate, TFR). Med detta mått beräknas hur många barn varje kvinna skulle få i livet om kvinnor i alla åldrar fortsätter att få barn såsom de gör under året som observeras. Det är därmed ett mått som inte påverkas av hur många kvinnor som är i en viss ålder under året som mäts. I figur 1 visas hur Sveriges TFR utvecklats sedan 1960.

Figur 1 TFR för Sverige 1960–1999

TFR i Sverige varierar mer över tid än i de flesta andra europeiska länder. Varje kvinnas slutliga barnafödande, efter att hon genomlevt sina barnafödande år, är å andra sidan mindre varierande än i andra europeiska länder. Medan varje kvinnas slutgiltiga antal barn gått ner i de flesta europeiska län-

der har svenska kvinnors slutgiltiga antal barn varit konstant runt två för alla födelsekohorter födda under 1900-talet (Söderström m.fl., 1999). Andelen kvinnor som inte får något barn är också relativt konstant över kohorter (se till exempel Duvander, 2000). Samtidigt har åldern hos förstfödreskor höjts. Detta tyder på att vi i Sverige har stor variation gällande *när* man väljer att skaffa barn snarare än *om* man väljer att skaffa barn.

Den svenska familjepolitiken är mycket generös i internationellt perspektiv och har så varit sedan föräldraförsäkringen tillkom 1974. Den viktigaste delen i föräldraförsäkringen är föräldraledigheten som från början var sex månader och i steg fram till 1989 förlängts till 15 månader. Ersättningsnivån var från början 90 procent av den sjukpenninggrundade inkomsten upp till ett ersättningstak för de som arbetar innan de får barn. De som inte har haft inkomst innan de får barn blir ersatta med en låg garantinivå under hela föräldraledigheten och sedan 1980 ersätts alla med garantinivån under tre månader. Garantinivån ligger idag (2001) på 60 kronor om dagen. År 1995 sänktes föräldrapenningsersättningen till 80 procent av inkomsten och under 1996 till 75 procent av inkomsten. Ersättningsnivån höjdes emellertid igen 1998 till dagens (2001) nivå på 80 procent. Sammanfattningsvis blev föräldraledigheten stegvis längre under 1980-talet men ersättningsnivån mindre generös under 1990-talet. Slutligen kan det påpekas att det idag är många föräldrar (särskilt pappor) som har inkomster över ersättningstaket och detta skulle kunna påverka de potentiella föräldrarnas ekonomiska övervägande inför att skaffa barn.

Under 1980- och 1990-talet har även mäns och kvinnors inkomstnivåer förändrats. Vidare har löneskillnader mellan olika grupper ökat under samma period (Gustafsson & Palmer, 2001). Under 1990-talet ökade både arbetslösheten och antalet studerande markant i Sverige. Detta tillsammans med att det ekonomiska läget varit osäkert har framförts som möjliga förklaringar till varför barnafödandet minskat (se till exempel Andersson, 2001). Förändringarna i föräldraförsäkringen kan även ha bidragit till att man idag litar mindre på dess stabilitet, och att osäkerheten om framtiden som barnförälder därmed ökat.

Föräldraförsäkringen bygger på föräldrarnas inkomstnivåer vilket gör att kopplingen mellan arbetsmarknaden och barnafödande är stark i Sverige. En stabil inkomst kan ses som en förutsättning för barnafödande (Hoem, 1998) och detta har framkommit i flera studier gällande svenska kvinnor. Tidigare resultat har visat att kvinnors inkomstnivå är viktig för barnafödande och ju högre inkomsten är desto större är benägenheten att få barn. Detta gäller främst kvinnor som är under 30 medan de äldre förstfödreskorna är mindre påverkade av inkomsten (Andersson, 2001). Kvinnor som lever på studieme-

del (till del eller helt) är mindre benägna att skaffa barn medan arbetslösa kvinnor inte skiljer sig så mycket från andra kvinnor (Andersson, 2000). Detta kan bero på att de har en inkomst från tidigare förvärvsarbete att falla tillbaka på. Vidare har kvinnor med kort utbildning låg fruktsamhet och skillnaderna mellan olika utbildningsgrupper har ökat under 1990-talet (Hoem, 2000). Kvinnors barnafödande påverkas även av förändringar i arbetsmarknadssituationen i kommunen där de bor (Hoem, 1998).

Denna rapport replikerar till del dessa tidigare analyser av kvinnors första barnsfödande, men det återstår att få en klarare bild av hur mäns benägenhet att skaffa barn har förändrats under 1980- och 1990-talet. Vi kommer inte bara att undersöka inkomstnivåer utan även typ av inkomst, det vill säga förvärvsinkomst, olika arbetslöshetsersättningar, studiemedel och socialbidrag. Olika typer av inkomst representerar olika grad av anknytning till arbetsmarknaden vilket kan påverka benägenheten att skaffa ett första barn.

Datamaterial och metod

I denna undersökning används LINDA-databasen i samkörning med Flergenerationsregistret som finns på SCB. LINDA-databasen är en longitudinell databas som innehåller inkomstuppgifter för 1/30 av Sveriges befolkning (Edin & Fredriksson, 2000) och Flergenerationsregistret innehåller födda och adopterade barn till alla personer folkbokförda i Sverige och födda efter 1931. I denna studie ingår både föräldrar till biologiska och adopterade barn, men de adopterade är mycket få i urvalet (under en procent).

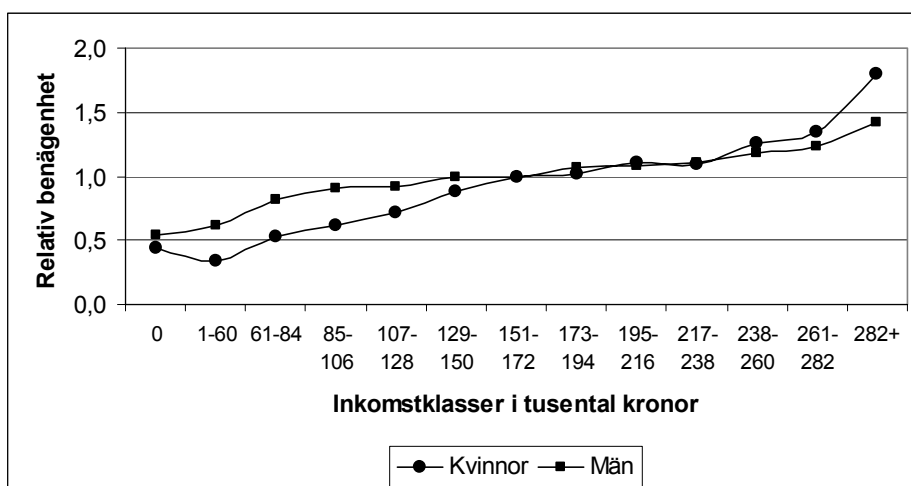
I samtliga analyser har vi mätt individens inkomst året innan det första barnet föds. Alla inkomster är satta till 2000 års priser. Studien innefattar inkomstuppgifter för 1983 till 1998 och barnafödande året därefter. Analyserna är begränsade till barnlösa kvinnor och män i åldern 16 till 45 år (se kort beskrivning av datamaterialet i appendix A).

Vi har använt oss av Cox-regressionsmodeller som tar hänsyn till både ”risk” att skaffa barn, och tid fram till risken (för närmare beskrivning av Cox-regression och andra typer av intensitetsregression, se till exempel Blossfeld & Rohwer, 1995). Alla analyser är separata för män och kvinnor. I samtliga modeller är resultaten standardiserade för kalenderår och ålder, och effekterna kan ses som oberoende av dessa faktorer. Figur 4 till 11 är även standardiserade för invandring, yrkesställning (egenföretagare eller anställd) och olika inkomsttransfereringar. Tabellunderlag till samtliga figurer kan fås på begäran.

Hur påverkar inkomsten benägenheten att skaffa ett första barn?

Kvinnor och män är naturligtvis påverkade av ett antal faktorer i valet att skaffa barn. En av de främsta faktorerna på arbetsmarknaden är förvärvsinkomsten. Förvärvsinkomst indikerar en fast anknytning till arbetsmarknaden i jämförelse med om man försörjer sig genom andra medel. Nivån av förvärvsinkomst borde påverka benägenheten att skaffa barn bland annat då barn förändrar försörjningsbördan. I figur 2 visas benägenheten att skaffa ett första barn för män och kvinnor med olika förvärvsinkomst.

Figur 2 Förvärvsinkomstens inverkan på benägenheten att skaffa ett första barn. Standardiserat för ålder och period

Resultaten är standardiserade för ålder och kalenderår. Detta betyder att resultaten gäller för påverkan av förvärvsinkomst oberoende av ålder och vilket år som mäts. De som tjänar 151 000 till 172 000 kronor om året är satta till referenskategori och har värdet 1. Observera dock att värdet 1 för män respektive kvinnor kan stå för olika stor benägenhet att föda ett första barn. Anledningen är att separata analyser gjorts för både kvinnor och män och att man därför inte direkt kan jämföra mellan könen.

För båda könen tycks benägenheten att skaffa barn öka med inkomsten. En kvinna med en förvärvsinkomst mellan 61 000 och 84 000 kronor har till exempel hälften så stor benägenhet att skaffa barn som en kvinna med en

förvärvsinkomst mellan 151 000 och 172 000 kronor om året. En man som tjänar över 280 000 kronor om året har 40 procents större benägenhet att skaffa ett första barn, jämfört med en man som tjänar mellan 151 000 och 172 000.

Jämfört med männen varierar kvinnornas benägenhet att skaffa barn mer med inkomsten. En förklaring är att ett barn ofta påverkar kvinnans arbetsliv mer än mannens, då det är vanligare att hon stannar hemma med barnet under föräldraledigheten. Det kan därför vara viktigare för de potentiella föräldrarna att kvinnan har nått upp till en inkomstnivå som ger tillräckligt hög ersättning. Mannen kan ofta under tiden efter barnets födelse påverka sin inkomst mer än kvinnan. Det är även vanligare att kvinnan går ner i arbetstid under småbarnsåren. Då kan det bli svårt att ha en positiv inkomstutveckling och hennes inkomst innan första barnet föds blir därför viktig för familjeekonomin.

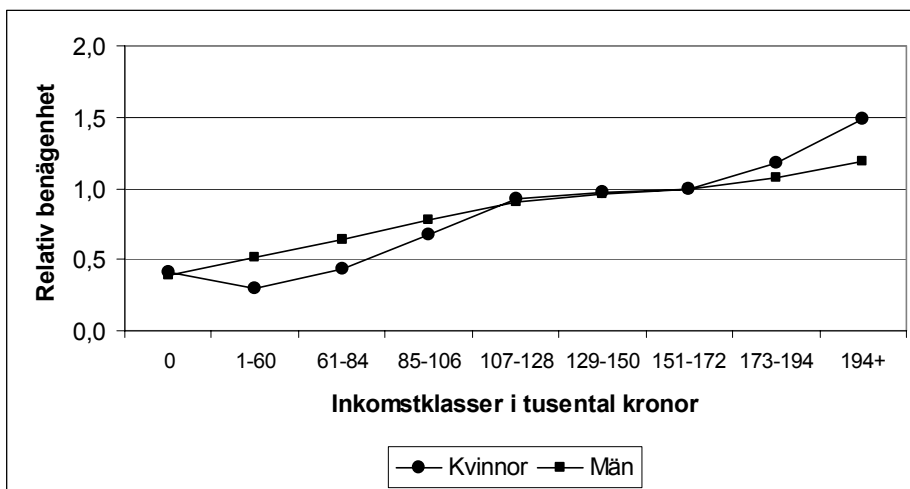
Förvärvsinkomst står dock inte alltid för individens hela försörjning. Man kan också få tillskott genom transfereringar och en del individer är helt beroende av dessa transfereringar. Med hänsyn till detta har vi skapat ett mått på disponibel inkomst. Detta mått är här beräknat som summan av förvärvsinkomst, A-kassa, KAS, sjukpenning, arbetsskadeersättning, samt andra skattepliktiga transfereringar. Från detta belopp har 30 procent skatt dragits och därutöver har vi lagt till studiemedel och socialbidrag, vilka inte är skattepliktiga. Det finns dock individer som betalat mer än 30 procent i skatt och andra som betalat mindre. Den disponibla inkomsten är därmed skattad för alla individer och ett antal individers inkomster kommer att vara över- eller underskattade.

Alla transfereringar bygger på individens situation, med undantag av socialbidrag vilket bygger på hushållets situation. Socialbidrag speglar således till del hushållets ekonomiska situation, men vi har här valt att se socialbidrag som del av den individuella disponibla inkomsten.

Disponibel inkomst är ett bättre mått på vilka ekonomiska resurser en individ har än förvärvsinkomst. Däremot är förvärvsinkomst ett bättre mått på en persons anknytning till, och position på, arbetsmarknaden.

I figur 3 visas påverkan av disponibel inkomst på kvinnors och mäns benägenhet att skaffa ett första barn.

Figur 3 **Disponibel inkomsts inverkan på benägenheten att skaffa ett första barn. Standardiserat för ålder och period**

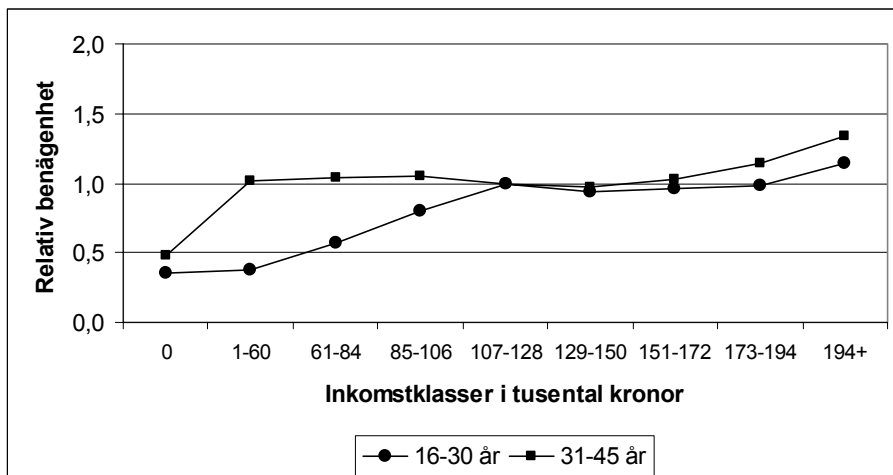

Påverkan av disponibel inkomst är mycket likt påverkan av förvärvsinkomst då förvärvsinkomsten för de allra flesta individer är den dominerande faktorn i disponibel inkomst. I fortsättningen i denna rapport kommer vi att använda oss av disponibel inkomst då det ger en bättre bild av en individs ekonomiska resurser.

Ålder och inkomst

Det kan också vara så att inkomst betyder olika mycket för individer i olika åldrar. Är man under 30 år är tidsrymden inom vilken man kan skaffa barn mycket längre. Man har kanske därför inte lika bråttom som personer över 30 år. I figur 4 jämförs kvinnor över och under 30 år i olika inkomst kategorier.

Figur 4 **Disponibel inkomsts inverkan på kvinnors benägenhet att skaffa ett första barn. Standardiserat för ålder, period, invandringsår, yrkeställning, transfereringar med socialbidrag, studiemedel, A-kassa och KAS**

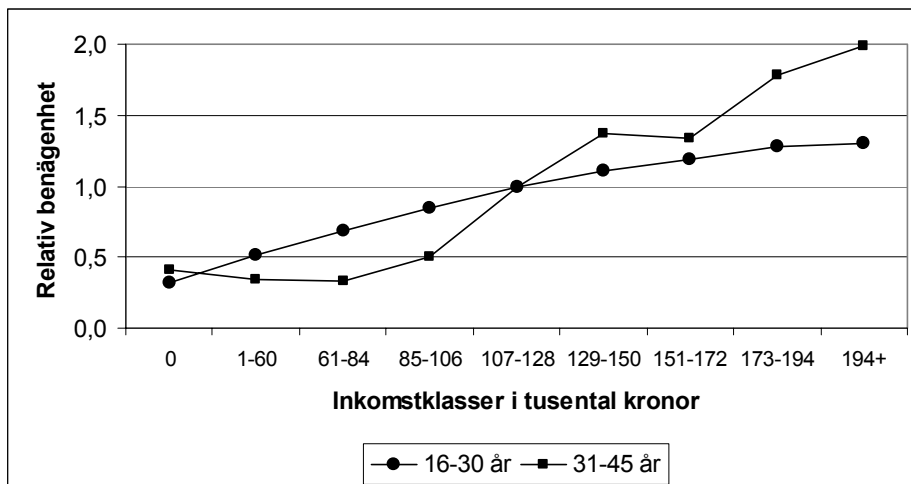

Det är tydligt att unga kvinnor har särskilt liten benägenhet att skaffa ett första barn om de har låga inkomster. En kvinna som har en disponibel inkomst under 60 000 kronor om året har drygt hälften så stor benägenhet att skaffa ett första barn som en kvinna som har en disponibel inkomst mellan 85 000 och 106 000 kronor. Kvinnor under 30 år verkar dock ha ungefär lika stor benägenhet att skaffa barn vid inkomster över 106 000 kronor.

Kvinnor som är äldre än 30 år är inte lika påverkade av låga inkomster som de unga kvinnorna. Benägenheten att skaffa barn är ungefär densamma för disponibla inkomster upp till 172 000 kronor. Benägenheten ökar emellertid om inkomsten överskrider 172 000 kronor. En möjlig förklaring till att de äldre kvinnorna inte är lika påverkade av inkomster är att de inte tycker sig ha lika gott om tid att vänta med barn. De är mer beroende av sin biologiska ålder än vad yngre kvinnor är.

För män ser mönstret annorlunda ut, vilket framgår av figur 5.

Figur 5 **Disponibel inkomsts inverkan på mäns benägenhet att skaffa ett första barn. Standardiserat för ålder, period, invandringsår, yrkeställning, transfereringar med socialbidrag, studiemedel, A-kassa och KAS**

Män under 30 år har en ökande benägenhet att skaffa barn med ökande inkomst och benägenheten verkar öka ungefär lika mycket för varje inkomstgrupp. Ökningen är dock något avtagande vid höga inkomster. För de äldre männen är benägenheten att skaffa barn mycket liten vid inkomster under 107 000 kronor. Därefter ökar benägenheten mer för varje inkomstgrupp än för unga män. En man över 30 år med disponibel inkomst över 194 000 kronor har fyra gånger så stor benägenhet att skaffa barn som en man med inkomst mellan 85 000 och 106 000 kronor. Inkomsten är således mycket viktig för att förstå benägenheten att skaffa ett första barn bland män över 30 år.

Om man jämför unga män och kvinnor kan man dra slutsatsen att låg disponibel inkomst verkar mer hämmande för benägenheten att skaffa barn för kvinnor än för män. Skillnaden mellan män och kvinnor över 30 år är dock mer slående. De äldre kvinnorna skaffar barn även vid låga inkomster men låga inkomster är mycket hämmande för äldre mäns benägenhet att skaffa barn. Äldre män har istället mycket större benägenhet vid höga inkomster. Det verkar som om män över 30 år särskilt känsliga för försörjaransvaret över ett potentiellt barn. Detta trots att kvinnans inkomst i de allra flesta fall påverkas mer av att få barn än mannens. Dessutom är familjeekonomin ofta beroende av att hennes ersättningsnivå under föräldraledigheten är tillräcklig. Män har dock ofta en brantare lönekarriär än vad kvinnor har och det kan vara svårare för kvinnor att påverka sin inkomst än det är för män. Undersys-

selsättningen (individer som vill jobba mer än de gör) är till exempel större bland kvinnor än män.

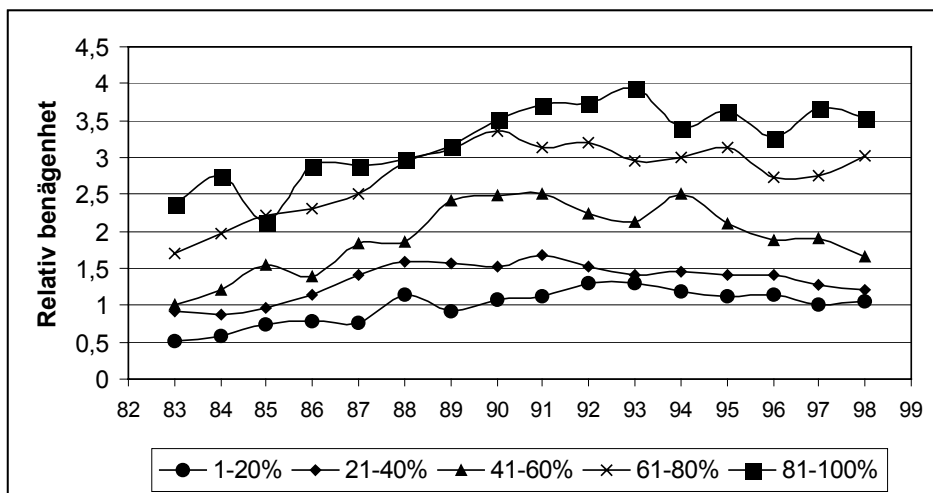
Period och inkomst

Lönesättningen har ändrats dramatiskt under 1980- och 1990-talet. Löneskillnaderna mellan grupper har blivit större. Vidare har många fått sänkta disponibla inkomster på grund av arbetslöshetens ökning under 1990-talet. Detta kan påverka inkomstens betydelse i valet att skaffa barn. I tider av ekonomisk nedgång och opålitlig arbetsmarknad kanske det är svårare att lita på att man kommer att behålla en inkomst på den nivå man har idag än i tider av ekonomisk uppgång. Detta har ibland setts som en förklaring till att barnafödandet i Sverige har sjunkit under 1990-talet. Förutom att gruppen av studerande och andra som står utanför arbetsmarknaden har vuxit kan de som är i arbete påverkas annorlunda av vilken inkomst de har jämfört med hur de tidigare påverkats. En inkomsteffekt kan bli både starkare och svagare över tid. Detta kan ses som en sorts periodeffekt, det vill säga att en faktors påverkan (i detta fall inkomst) förändras över tid.

Nedan behandlas inkomstens påverkan på kvinnors och mäns benägenhet att skaffa ett första barn år för år, från 1983 till 1998. Inkomsterna indelas i kvintiler och varje sådan indelning är baserad på inkomstfördelningen under det relevanta året¹. I Figur 6 visas resultaten för kvinnor.

¹ Kvintiler = Indelning av inkomsten i fem olika klasser utifrån inkomstens storlek. De 20 procent som har högst inkomst bildar den översta kvintilgruppen. De 20 procent som har lägst utgör den lägsta kvintilgruppen.

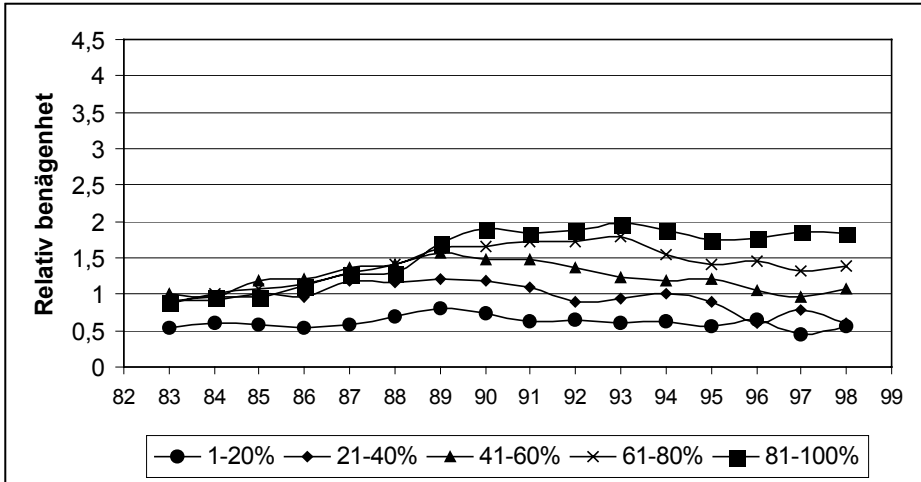
Figur 6 Inkomstpåverkan (uppdelat i kvintiler) på kvinnors benägenhet att skaffa ett första barn under olika år (1983–1998). Standardiserat för ålder, period, invandringsår, yrkesställning, transfereringar med socialbidrag, studiemedel, A-kassa och KAS

De kvinnor som under 1983 tillhörde den tredje kvintilen (41–60 procent av inkomstskalan) utgör referenskategori och är satt till värdet 1. Att benägenheten att skaffa barn är högre i slutet av perioden än i början beror inte på att det föds fler barn i slutet utan alla grupper ska ses som relativa till referenskategori. Skillnaderna mellan inkomstgrupperna verkar inte förändras systematiskt över tid. Alla grupper har ökande benägenhet att skaffa ett första barn i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Kvinnor i de två översta kvintilerna (81–100 procent och 61–80 procent av inkomstskalan) ligger där efter kvar på en hög nivå medan benägenheten att skaffa ett första barn minskar för kvinnor i de andra grupperna. Detta gäller särskilt för kvinnor med en inkomst mellan 41 och 60 procent av inkomstskalan. Det verkar således som att kvinnor med en inkomst över 60 procent av inkomstskalan behåller ett högt barnafödande under hela 1990-talet och därmed skiljer sig från övriga kvinnor.

I figur 7 jämför vi påverkan av inkomst under åren 1983 till 1998 för män.

Figur 7 Inkomstpåverkan (uppdelat i kvintiler) på mäns benägenhet att skaffa ett första barn under olika år (1983–1998). Standardiserat för ålder, period, invandringsår, yrkesställning, transfereringar med socialbidrag, studiemedel, A-kassa och KAS

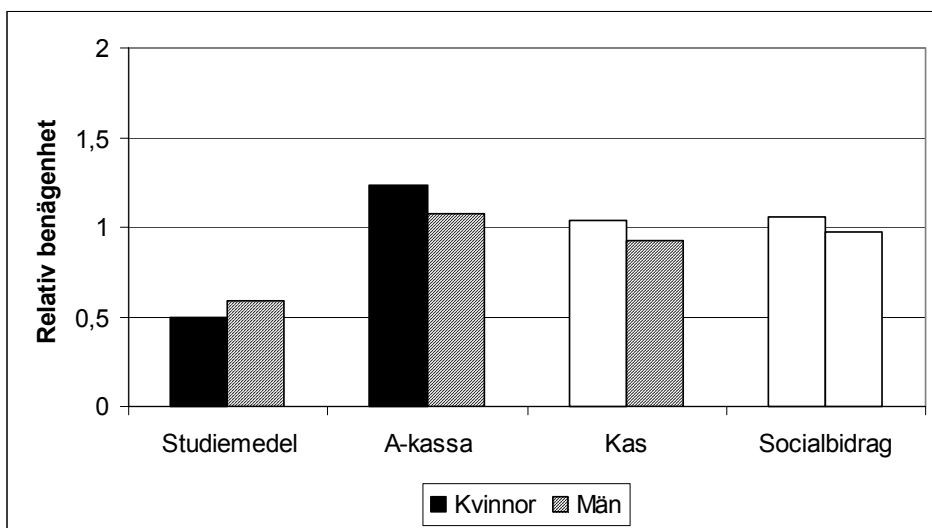
Skillnaderna mellan olika inkomstgruppers benägenhet att skaffa ett första barn är mindre för män än för kvinnor, men de ökar under 1990-talet. Det är tydligt att skillnaden i benägenhet att skaffa barn blir större mellan olika inkomstgrupper under 1990-talet jämfört med 1980-talet. Inkomst har således blivit viktigare under 1990-talet och det är män med hög disponibel inkomst som fått ökad benägenhet att skaffa ett första barn. Det är kanske denna grupp som slipper oroa sig för arbetsmarknadsläget. Det bör påpekas att även andra förändringar har skett mellan 1980- och 1990-talet. Bland annat gjordes en skatteomläggning 1991 och nivåer för sjukpenning (inklusive karensregler) och A-kassa har förändrats. Periodeffekter i inkomstpåverkan på benägenheten att skaffa ett första barn kan ha att göra med även dessa faktorer och inte bara med de ekonomiska konjunkturerna.

Arbetsmarknadsanknytning och olika transfereringar

Förutom inkomstens storlek finns det andra närliggande faktorer som kan vara av betydelse för mäns och kvinnors benägenhet att skaffa ett första barn. Framför allt gäller detta betydelsen av faktorer som säger något om mäns och kvinnors anknytning till arbetsmarknaden.

I figur 8 visas effekter av att kvinnor och män fått olika transfereringar året innan vi mäter deras benägenhet att skaffa barn.

Figur 8 Benägenhet att skaffa ett första barn för studerande, arbetslösa, egenföretagare och socialbidragstagare. Standardiserat för ålder, period, inkomst, invandringsår, yrkeställning samt övriga transfereringar

Not: Blank stapel innebär att skillnaden inte är statistiskt säkerställd

Staplarna i figur 8 speglar en renodlad effekt på benägenheten att skaffa ett första barn om man har fått någon av de nämnda transfereringarna. Effekten ska jämföras med värdet 1 för de individer som inte tagit del av nämnda transferering. För resultaten gäller således allt annat lika, det vill säga kontrollerat för modellens övriga faktorer. Skillnader mellan individer med och utan transferering kan därför inte förklaras av individuella skillnader och

förändringar i ålder, inkomstnivå, invandringsstatus, yrkesställning eller andra transfereringar.

Studier

Både män och kvinnor som studerar (förekomst av studiemedel används som mått) har mindre benägenheten att skaffa ett första barn. Studerande män har drygt 42 procent mindre benägenhet att skaffa ett första barn jämfört med övriga män. Studerande kvinnor har knappt hälften så stor benägenhet som övriga kvinnor att föda ett första barn. Studier kan således för både kvinnor och män ses som en av anledningarna till att barnafödande senareläggs. Detta resultat är väntat då studenter sällan haft tid att skaffa sig ekonomisk stabilitet innan studierna och studier i sig innebär att stabil inkomst skjuts upp. Det finns även andra aspekter av studentlivet (till exempel tidsbrist) som är svåra att kombinera med barn.

Arbetslöshet

Vad gäller arbetslöshetsersättning kan man tänka sig att män och kvinnor med olika ersättningstyp ser valet att skaffa barn på olika sätt. Speciellt för kvinnor kan skillnaden mellan A-kassa och KAS vara viktig. Orsaken är att A-kasseersättning ger en sjukpenninggrundande inkomst och därför också rätt till föräldrapenning baserad på den tidigare inkomsten. KAS ger däremot föräldrapenningsersättning med endast garantibelopp (sedan 1987 60 kronor per dag). Då män inte tar ut föräldraledighet i samma utsträckning som kvinnor skulle denna skillnad kunna vara mindre viktig för männen.

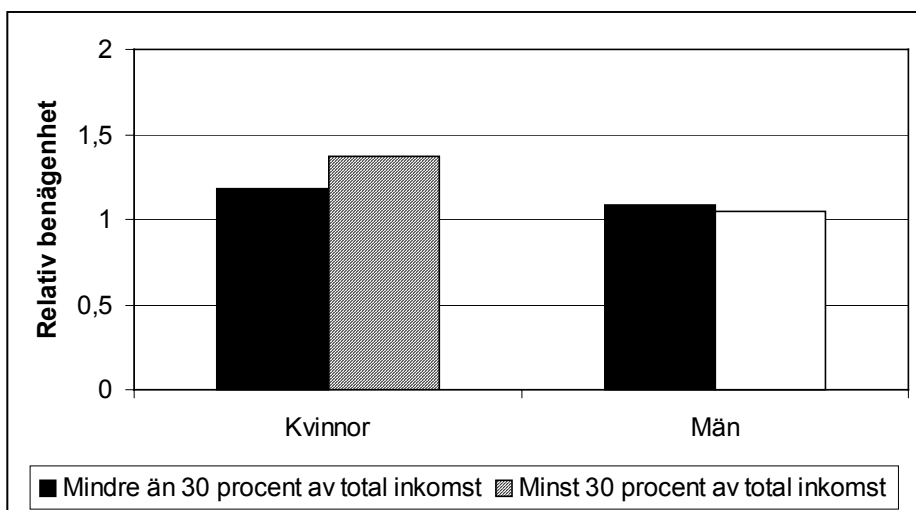
Kvinnor med A-kassa har drygt 20 procent större benägenhet än alla övriga kvinnor att föda ett första barn. För männen är skillnaderna mindre mellan dem som har A-kassa och övriga män. Precis som för kvinnorna medför dock inkomst av A-kassa en större benägenhet att skaffa ett första barn. Detta mönster verkar stämma för hela undersökningsperioden (1983–1998) och vi hittar inga periodeffekter av A-kasseersättning (resultat ej visade).

Då det gäller KAS är det enbart bland män som det förekommer statistiskt säkerställda skillnader mellan personer med denna typ av ersättning och övriga. Män med KAS har drygt 7 procent mindre benägenhet än övriga män att skaffa ett första barn. Bland kvinnor finns däremot ingen statistisk säkerställd skillnad mellan dem som har fått KAS och alla övriga. Detta trots att kvinnorna i de flesta fall kommer att få en låg föräldrapenningsersättning. Tvärt emot vår förväntan så är en instabil anknytning till arbetsmarknaden viktigare för män än för kvinnor, åtminstone då det gäller arbetslöshetsersättning i

form av KAS. Detta tyder på att den långsiktiga försörjningsbördan är viktig i valet att skaffa barn, och inte bara den mer kortsiktiga ersättningsnivån under föräldraledigheten.

Längden av arbetslöshet kan även vara av intresse. För att få en uppskattning av hur länge individer varit arbetslösa har vi beräknat proportionen som A-kasseersättning står för av den totala årsinkomsten. I figur 9 är de som fått A-kasseersättning uppdelade på dem för vilka A-kasseersättningen står för mindre än 30 procent av den totala inkomsten under året och dem där A-kasseersättningen står för mer än 30 procent.

Figur 9 Benägenhet att skaffa ett första barn för personer med olika omfattning av A-kasseersättning. Standardiserat för ålder, period, invandringsår, inkomst, yrkesställning, transfereringar med socialbidrag, studiemedel och KAS

Not: Blank stapel innebär att skillnaden inte är statistiskt säkerställd

För både män och kvinnor är resultaten i figuren uttryckta som relativa skillnader till att inte ha A-kassa, vilket ger värdet 1. Figuren visar att mönstren är olika för kvinnor och män.

För kvinnor ger en längre tid av arbetslöshet en större benägenhet att skaffa barn. Om kvinnornas A-kasseersättning står för mindre än 30 procent av den totala inkomsten under året är benägenheten att skaffa barn 18 procent större än för de som inte har varit arbetslösa. Ännu större benägenhet (38 procent)

har de kvinnor där A-kasseersättningen står för mer än 30 procent av totalinkomsten. Detta kan möjligtvis ha att göra med att kvinnor ”passar på” att skaffa barn under tider då de har svårt att få jobb och ändå inte kommer att förlora ekonomiskt. Föräldrapenningsersättningen kan till och med vara högre än A-kasseersättningen för kvinnor med höga inkomster.

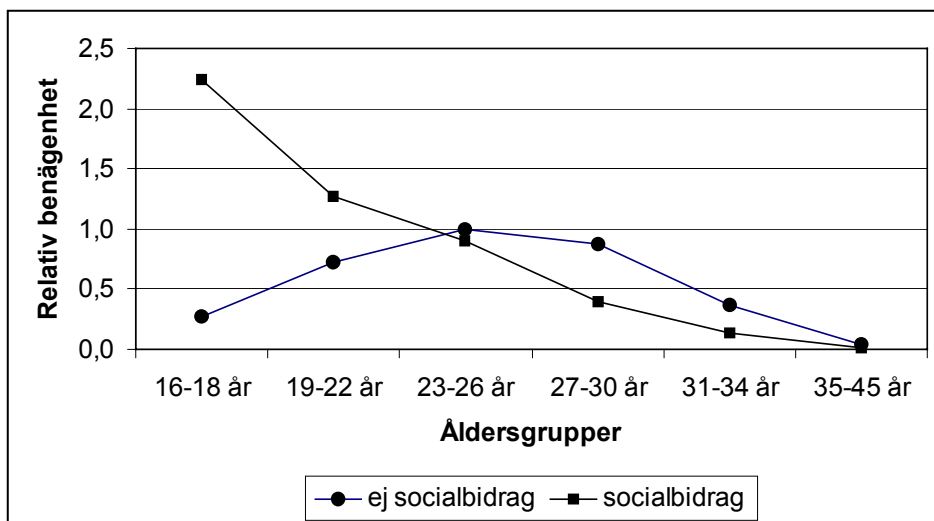
För män är mönstret inte lika tydligt. Män med kort period av arbetslöshet har knappt 10 procent större benägenhet att skaffa ett första barn jämfört med de män som inte varit arbetslösa under året. De med längre perioder av arbetslöshet skiljer sig däremot inte från de som inte varit arbetslösa. För män främjar en längre period av arbetslöshet inte benägenheten att skaffa barn i samma utsträckning som hos kvinnor. För män som inte tar ut stor del av föräldraledigheten innebär inte barn ett avbrott i arbete och nackdelarna med att vara löst knuten till arbetsmarknaden under lång tid av arbetslöshet måste vägas mot fördelarna med att ”passa på” att skaffa barn när man ändå inte arbetar.

Socialbidrag

I figur 8 visas benägenheten att skaffa ett första barn bland de som fått socialbidrag jämfört med de som ej fått socialbidrag. Resultaten visar inte på några statistiskt säkerställda skillnader mellan grupperna. Detta gäller både män och kvinnor.

För att närmare jämföra grupperna med och utan socialbidrag har vi undersökt olika åldrar. I figur 10 visas benägenheten att skaffa ett första barn bland kvinnor i olika åldrar uppdelat på om de fått socialbidrag eller inte.

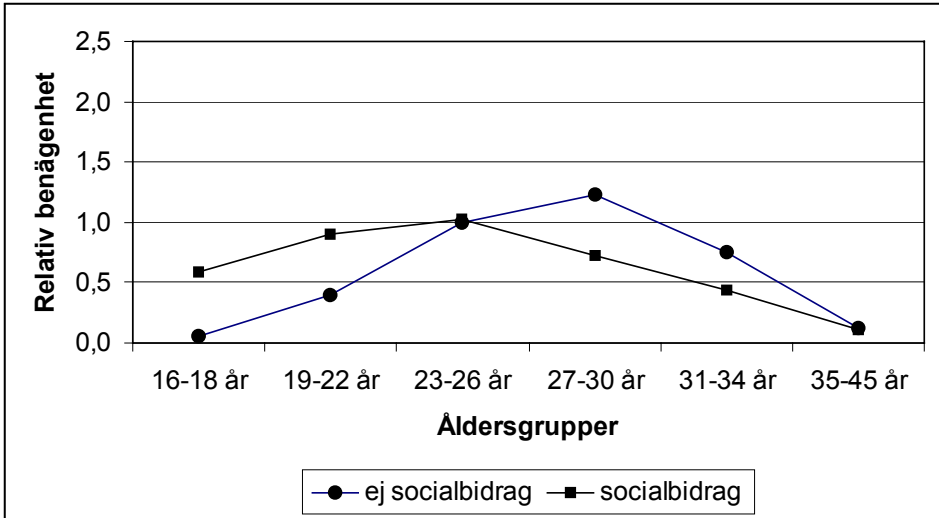
Figur 10 Benägenhet att skaffa ett första barn för kvinnor med och utan socialbidrag. Standardiserat för ålder, period, invandringsår, inkomst, yrkesställning, transfereringar med studiemedel, A-kassa och KAS

Det kan vara på plats att påminna om att vi undersöker huruvida man fått socialbidrag året *innan* barnets födelse. Socialbidrag är således inte en följd av att man har ett barn att försörja. Kvinnan kan dock i vissa fall ha hunnit bli gravid året då inkomst och transfereringar mäts. Kurvan för dem som inte har fått socialbidrag speglar benägenheten till barnafödande i olika åldrar då detta är den klart dominerande gruppen av kvinnor. Mönstret för kvinnor som fått socialbidrag skiljer sig markant från detta åldersspecifika mönster. Unga kvinnor som fått socialbidrag har en mycket större benägenhet att skaffa barn jämfört med andra kvinnor i samma ålder. Särskilt för tonåringar är skillnaden stor. För kvinnor som är över 23 år är istället benägenheten att skaffa barn mindre för kvinnor som fått socialbidrag än för andra kvinnor. Kvinnor med socialbidrag visar sig vara en heterogen grupp gällande barnafödande och det är viktigt att skilja olika åldrar åt.

I figur 11 kan vi se resultaten för män.

Figur 11 Benägenhet att skaffa ett första barn för män med och utan socialbidrag. Standardiserat för ålder, period, invandringsår, inkomst, yrkesställning, transfereringar med studiemedel, A-kassa och KAS

Skillnaderna mellan socialbidragstagare och andra män är här mindre, men unga män med socialbidrag visar också upp större benägenhet att skaffa ett första barn än andra män. För män över 23 år är benägenheten att skaffa barn dock mindre för de män som fått socialbidrag än för andra män. Det är viktigt att komma ihåg att det är en relativt liten grupp män och kvinnor som får barn innan de är 23 år. Det är dessutom en liten grupp av dem som får socialbidrag innan de skaffar barn. Bland 16- till 18-åringar har 1,7 procent av kvinnorna och 1,4 procent av männen socialbidrag. Bland 19- till 22-åringarna har 10,0 procent av kvinnorna och 9,8 procent av männen socialbidrag.

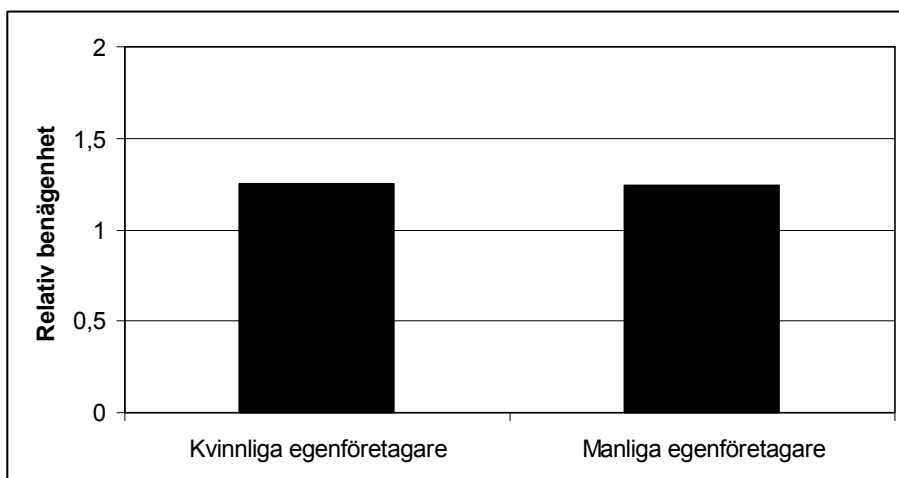
Denna grupp av unga socialbidragstagare kan tänkas vara påverkad av flera andra omständigheter än att de fått socialbidrag och deras större benägenhet att skaffa barn kan spegla en mängd faktorer. Det är rimligt att tro att det finns faktorer som ligger bakom både det faktum att de fått socialbidrag och att har större benägenhet att skaffa ett första barn. Ett orsakssamband mellan socialbidrag och benägenhet att skaffa ett första barn är därför att övertolka analysen.

Det bör även påpekas att de män och kvinnor som är under 23 år och inte fått socialbidrag till stor del är studenter. Jämförelsegrupperna för unga och äldre socialbidragstagare är därför väldigt olika.

Egna företagare

I den här studien beräknades också effekten av att kvinnor och män var egenföretagare året innan vi mäter deras benägenhet att skaffa barn. Kvinnliga och manliga egenföretagares resultat uttrycks som en relativ skillnad till övriga befolkningen och effekten för respektive köns övriggrupp sätts därför till 1. Resultaten visas i figur 12.

Figur 12 Egenföretagares benägenhet att skaffa ett första barn. Standardiserat för ålder, period, inkomst, invandringsår samt transfereringar

Resultatet visar att egna företagare har drygt 20 procent större benägenhet att skaffa ett första barn jämfört med andra individer. Detta gäller både män och kvinnor. I detta material, och bland barnlösa kvinnor och män, är dock andelen egna företagare förhållandevis liten. Ungefär två procent av kvinnorna och fyra procent av männen är egna företagare.

Inkomsters betydelse för män och kvinnor – diskussion

Huvudresultatet från denna studie är att kvinnors och mäns benägenhet att skaffa ett första barn påverkas av deras inkomster på ett mycket likartat sätt. Högre inkomst leder till större benägenhet att skaffa barn. Kvinnor tar ut mer föräldraledighet och deras inkomst borde därmed vara viktigare för familjeekonomin efter barnet föds. Dessutom har många kvinnor en sämre löneutveckling efter att de fått barn jämfört med män, bland annat då det är vanligt att arbeta deltid. Man skulle således kunna förvänta sig att kvinnans inkomst är viktigare än mannens innan det första barnet föds. Att mäns inkomst och stabila anknytning till arbetsmarknaden har stor betydelse indikerar att den långsiktiga försörjningsbördan av barn är lika mycket en del i valet att skaffa barn som den kortsiktiga försörjningsförmågan under föräldraledigheten. Dessutom är kanske mäns anknytning till arbetsmarknaden mer pålitlig än kvinnors då kvinnorna ofta kommer att göra ett längre avbrott i förvärvsarbete i och med föräldraledigheten.

Att kvinnors och mäns inkomst påverkar benägenheten att skaffa ett första barn på likartat sätt kan även ha att göra med att de flesta par ser familjeekonomin som gemensam och både mannen och kvinnan tar ansvar för att den ska fungera även efter att man skaffat barn. Även om det är viktigt att kvinnan har en hög inkomst som ligger till grund för föräldrapenningsersättningen är mannens inkomst lika viktig för den långsiktiga försörjningen.

En annan orsak till att kvinnans och mannens inkomst har likartad påverkan kan vara att kvinnor och män ofta söker ”sin like” i parförhållanden. Detta har påvisats i flera svenska och internationella studier. En kvinna med hög inkomst skaffar oftare barn med en man med hög inkomst än med en man med låg inkomst. Ju vanligare det är att skaffa barn med någon som har liknande inkomstnivå, desto mer lika blir mönstret av mäns och kvinnors benägenhet att skaffa barn.

En viktig skillnad mellan könen är dock effekten av att vara i en viss ålder. En tolkning av skillnaderna är att biologisk ålder är viktigare för kvinnor än män. Äldre kvinnor är mindre påverkade av låga inkomster än yngre kvinnor men mönstret är det omvända bland män. Detta kan ha att göra med att män har längre tid på sig att skaffa barn. Det skulle också kunna vara så att äldre män är påverkade av det ekonomiska ansvar som barn medför i högre utsträckning än kvinnor är. Möjligt är också att mannens inkomst är en viktigare faktor i parbildningar hos något äldre personer, än vad kvinnans inkomst är

i samma förhållanden. Kvinnor kanske väljer att skaffa barn med män med hög inkomst medan kvinnans inkomst är mindre viktig i mannens val av partner. Hög inkomst speglar till stor del en stabil position på arbetsmarknaden och kanske även gällande andra områden i livet. Möjligtvis indikerar inkomst grad av stabilitet tydligare för män än kvinnor. Stabilitet som visas genom inkomst kan också vara viktigare för män än kvinnor.

Det finns även andra skillnader mellan könen i påverkan av arbetsmarknadsanknytning som är värda att kommentera. Kvinnors benägenhet att skaffa ett första barn ökar ju längre tid de haft A-kasseersättning och detta kan ha att göra med föräldraförsäkringen. Dessa kvinnor tar kanske tillfället i akt och är borta från arbetslivet under lång tid då de inte förlorar i ersättning med föräldrapenning jämfört med A-kassa. Samma resonemang gäller inte för män som inte heller har ökad benägenhet att skaffa ett första barn med tid med A-kasseersättning. Även detta går att tolka som att mäns ekonomiska stabilitet är viktigare än kvinnors.

Resultatet att väldigt unga män och kvinnor med socialbidrag har större benägenhet att skaffa barn är viktigt då det visar att inte alla grupper följer samma mönster av inkomstpåverkan i Sverige. Detta är en mycket liten grupp och påverkar knappast det generella mönstret av barnafödande. Resultatet visar dock att det kan vara av intresse att undersöka benägenheten att skaffa barn inom vissa undergrupper som har svag anknytning till arbetsmarknaden för att få en mer nyanserad bild. Det behövs fler studier innan man kan uttala sig om ifall det finns tendenser till polarisering av benägenheten att skaffa barn till de mest ekonomiskt stabila och de minst ekonomiskt stabila grupperna i samhället.

Föräldraförsäkringen kan ses som en uppmuntran att skaffa barn vid höga inkomster. För att fastställa om föräldraförsäkringen har påverkat mönstret av barnafödandet i Sverige behövs dock studier över längre tid. Det är svårt att fastställa en sådan påverkan då mycket annat inträffar under samma period som föräldrapenningen varit grundad på förvärvsinkomsten. Det är möjligt att föräldraförsäkringen förstärker effekten av inkomst på barnafödande, särskilt då kopplingen mellan inkomst och benägenhet att skaffa barn snarare har tenderat att bli starkare än svagare under 1980- och 1990-talet.

Det är även möjligt att dagens föräldrapenning främjar en senareläggning av barn, bland annat då denna studie visar att många väntar med barn tills inkomsterna är tillräckliga. Detta gör att föräldraförsäkringen blir dyrare för samhället då ersättningsnivåerna är högre, men det finns även positiva effekter då familjer kommer att ha lägre risk att bli i behov av ekonomiskt stöd senare om de väntar med barn tills de är ekonomiskt stabila.

Denna studie hittade inga effekter av att kvinnor och män med höga inkomster över ersättningstaket i föräldraförsäkringen skulle ha mindre benägenhet att skaffa barn. Dessa har ofta ett större inkomstbortfall då de använder föräldrapenningen, men å andra sidan har de bättre förutsättningar för den långsiktiga försörjningen av barn. Garantinivån i föräldraförsäkringen är idag mycket låg och säkerligen en av anledningarna till att låginkomsttagare har mindre benägenhet att få barn. Ett sätt att se detta är att en låg garantinivå hindrar låginkomsttagare att skaffa barn. En höjning av garantinivån skulle kunna få effekten att låginkomsttagare fick lättare att skaffa barn. Detta skulle dock kunna försvåra inträdet på arbetsmarknaden för föräldrar som skaffat barn innan de har en fast anknytning på arbetsmarknaden, bland annat då de kommer att vara äldre vid inträdet. Om nivån höjs skulle en longitudinell studie kunna undersöka vikten av den långsiktiga och kortsiktiga försörjningsförmågan (då låginkomsttagare skulle få det bättre kortsiktigt, men knappast långsiktigt).

Det är även viktigt att komma ihåg att inkomst till viss del speglar andra faktorer som inte finns med i dessa analyser. En viss inkomstnivå speglar inte bara ekonomisk situation utan även till exempel utbildningsnivå, utbildningstyp, regionala skillnader, preferenser och sociala omständigheter. Många av dessa faktorer kan vara minst lika viktiga som inkomst.

Slutligen är det naturligtvis även så att alla inte kan få barn och alla inte vill ha barn. Det är även så att många inte vill ha barn under vissa skeden i livet. En viktig faktor som vi inte kunnat studera är om individen lever i ett parförhållande. Detta är för de flesta en förutsättning för tankar om barn och mycket viktigare än inkomst. Vår slutsats är dock att när man står inför valet att skaffa barn så kommer inkomst och arbetsmarknadsanknytning hos både mannen och kvinnan att spela roll för om (och när) man ser barn som en möjlighet.

Referenser

- Andersson, G. (2001). The impact of labor-force participation on childbearing behavior: Pro-cyclical fertility in Sweden during the 1980s and 1990s. *European Journal of Population* 16.
- Blossfeld, H-P., Rohwer, G. (1995). *Techniques of Event History Modeling. New Approaches to Causal Analysis*. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Duvander, A. (2000). *Couples in Sweden. Studies on family and work*. SOFI, Stockholms universitet.
- Edin, P-A., Fredriksson, P. (2000). *Linda – Longitudinal Individual Data for Sweden*. Working Paper 2000:19. Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet.
- Gustafsson, B., Palmer, E. (2001). *90-talets inkomstklyftor – Hur och varför de ökade*. RFV, Opublicerat manuskript.
- Hoem, B. (1998). *Barnafödande och sysselsättning. Upp- och nedgången i fruktsamheten 1985–1997*. Demografiska rapporter 1998:1, Statistiska centralbyrån.
- Hoem, B. (2000). Utan jobb – inga barn? Fruktsamhetsutvecklingen under 1990-talet. I *Välfärdens förutsättningar. Arbetsmarknad, demografi och segregation*. Antologi från Kommittén välfärdsbokslut SOU 2000:37.
- Hoem, B., och Hoem, J.M. (1999). Fertility trends in Sweden up to 1996, *Population Bulletin* 40/41:318–333.
- Söderström, L., Björklund, A., Edebalk, P G., Kruse, A. (1999). *Från dagis till servicehus. Välfärdspolitik i livets olika skeden*. 1999 Välfärdspolitiska rådets rapport. SNS Förlag.

Appendix A

Tabell 1 Beskrivning av datamaterialet

	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
Procent med förvärvsinkomst	87,0	87,5
Förvärvsinkomst, medel	112066,74	156766,42
Förvärvsinkomst, standardavvikelse	74377,73	139375,64
Disponibel inkomst, medel	86739,69	113671,75
Disponibel inkomst, standardavvikelse	49523,33	93635,52
Medelålder	30,7	30,2
A-kasseersättning på 1–30 procent av den totala inkomsten	6,8%	5,1%
A-kasseersättning över 30 procent av den totala inkomsten	3,2%	4,0%
KAS	3,1%	3,1%
Studiemedel	19,3%	16,3%
Socialbidrag	5,6%	6,8%
Egna företagare	1,9%	4,1%
Invandrare innan 1980	5,0%	4,4%
Invandrare efter 1980	5,2%	5,5%
Andel som skaffar barn per år	3,0%	2,8%
Antal i materialet	757 246	812 757

När har vi råd att skaffa barn?

I den här rapporten presenteras en studie av mäns och kvinnors benägenhet att skaffa ett första barn under perioden 1983–1998. Studiens huvudsyfte var att undersöka i vilken utsträckning denna benägenhet påverkas av individuella skillnader i inkomstnivåer (både förvärvs- och disponibel inkomst).

I rapporten presenteras dels det sammantagna utfallet sett över hela perioden 1983-1998 och dels förändringarna över tid. Dessutom besvaras en del andra frågor nära relaterade till inkomstens storlek. Dessa är i vilken utsträckning benägenheten att skaffa ett första barn påverkats om man fått socialbidrag, studiemedel, A-kassa, KAS eller varit egen företagare.